

Jerzy Kmiecński, Tadeusz Grabarczyk

Tuchola

Informator Archeologiczny : badania 5, 265-266

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wał WKZ w Bydgoszczy. Drugi sezon badań.
Średniowieczny ośrodek miejski /XIII-XV w./.

Wykopaliska skoncentrowano podobnie jak w ubiegłym roku na terenie Starego Miasta. Dwa wykopy zlokalizowano na ul. Podburnej, gdzie stwierdzono, że najstarsze nawarstwienia można odnieść do czasów średniowiecznych. Następne badania przeprowadzono w piwnicach domu Nr 15 przy ul. Kopernika.

Rezultaty są szczególnie ciekawe ze względu na odkrycie konstrukcji drewnianych zabudowań /domy, szamba, studnia, urządzenia ściekowe/, pochodzących niewątpliwie z XIII wieku. Elementy drewniane są tak dobrze zachowane, że zapadła decyzja stałego eksponowania ich, tym bardziej, że budynek, w którym je odsłonięto należy do Muzeum Okręgowego w Toruniu. Badania przy ulicy Kopernika 15 będą nadal kontynuowane, bowiem jednym z kluczowych zagadnień, będzie stwierdzenie, czy odkryte fragmenty zabudowań pochodzą z okresu Torunia przedlokacyjnego /wystawienie dokumentu lokacyjnego dla miasta nastąpiło w r. 1233/, czy też już z okresu polokacyjnego.

Dalsze prace badawcze przeprowadzono przy kościele św. Jana oraz na terenie fosy zamkowej. W obu tych punktach stwierdzono jedynie poziom warstw średniowiecznych, niekiedy silnie zniszczonych przez późniejsze osadnictwo. Warstw średniowiecznych w w/w wykopach nie zanotowano.

Badania będą kontynuowane.

TUCHOLA

Katedra Archeologii Uniwersytetu
Łódzkiego

Badania prowadził doc. dr Jerzy Emieciński. Sprawozdanie opracował mgr Tadeusz Grabarczyk. Finansowało PPRN w Tucholi. Trzeci sezon badań. Miasto /XIV-XV w./.

Prace prowadzono na terenie Placu Zamkowego, gdzie założono dwa wykopy oraz jeden wykop na terenie parceli przy ul. Starofarnej 8. W wykopie II przy Pl. Zamkowym odkryto przejście o przekroju prostokąta 50 cm x 75 cm wyłożone gładzami pochodzącymi z zamku krzyżackiego. Trudno w tej chwili określić czy należy je łączyć z okresem panowania starosty polskiego w Tucholi po 1466 r., czy też z okresem późniejszym.

W wykopie I na Pl. Zamkowym odkryto fragmenty muru kamiennego, pod którym wyraźnie rysowała się warstwa krzyżacka. Zawartość tej war-

warstwy stanowiły ułamki ceramiki późnośredniowiecznej, fragmenty dachówki oraz kilka przedmiotów żelaznych, bliżej nieokreślonych.

W wykopie przy ul. Starofarnaj 8 o powierzchni 25 m², którego jeden bok stanowił mur miejski wystąpił fundament z głazów sbudowany prawdopodobnie po pożarze Tucholi w 1786 r. Głazy te mają na sobie fragmenty zaprawy gotyckiej, a więc zostały użyte wtórnie. Wewnątrz wystąpiła ceramika późnośredniowieczna z XIV-XV w., wymieszana z materiałem późniejszym i nowożytnym. Odkryte tutaj także kości dziecka, które należały wiązać z pożarem Tucholi ponieważ znajdowały się one w nieskłodzonej warstwie spalenizny pochodzącej z końca XVIII wieku. Tuż przy calcu wystąpił bardzo wyraźny ślad po konstrukcji drewnianej, prawdopodobnie pierwotny, miejski wał drewniany.

WARSZAWA
Stanowisko - "M. Buczka"

Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy

Badania prowadził mgr Witold Debrowski.
Finansował Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy.
Badania ratownicze. Okres średniowieczny i nowożytny.

Wzdłuż ulicy Mariana Buczka /rejon Dworca Gdańskiego/ w kierunku Wisły Miejskie Przedsiębiorstwo Gazownicze prowadziło wykopy pod gascociąg. Głębokość wykopów wynosiła około 2,30 m. Stwierdzono w nich warstwę kulturową w następującym układzie: pierwsza warstwa humusu sięgała do głębokości około 15 cm. Poniżej należała 40-45 cm warstwa jasnej ziemi z gruzem. Najbardziej interesującą warstwą jest warstwa III o dużej miąższości, bo dochodząca do 1,50 - 1,75 m. Poniżej tej warstwy występował calej.

W warstwie III stwierdzono ciemną ziemię z niewielką lub miejscami większą ilością spalenizny, która występuje tutaj nie w formie zwartej warstewki, a rozproszonych węgielków drzewnych. Znalezione w niej sporo ilości nabytków ceramicznych, kości zwierzęcych. Spotyka się też pojedyncze fragmenty drewna. Wśród ceramiki /z okresów późniejszych/ reprezentowane są różne formy z poszczególnych wieków. Najistotniejsze jednak dla historii Warszawy są okazy z XIV i XV w.

Ślady osadnictwa w tym rejonie należy łączyć z zabudową osad wzdłuż dawnej rzeki Drwy.